

Overweging Aswoensdag Dominicuskerk - 22 februari 2012 - Leny Beemer- de Vos

Op verschillende manieren hoorden we uit de oude Schriften dat ons gevraagd wordt ons om te keren, een nieuw begin te maken. Nu is het de gunstige tijd, zegt Paulus. Blaas de bazuin en kondig een heilige vastentijd af, horen we van de profeet Joël. En Matteüs wijst ons erop hoe we dat moeten doen. Niet met groot vertoon, maar oprecht vanuit en in je hart.

Waarom toch dat vasten? Waar is het eigenlijk goed voor? In vroegere jaren lag het accent vooral op schuld en zonde. Dat zien we bij de profeet Joël ook terug. De plagen van sprinkhanen en droogte, chaos en onderdrukking, waar het land door werd geteisterd, werden gezien als gevolg van schuld en zondigheid van het hele volk.

In mijn jonge jaren was die gedachte aan schuld vooral ook individueel gedacht. Jij was schuldig, had gezondigd, en dus moest jij boete doen om weer in Gods genade te kunnen vallen. Dat zware accent op individuele schuld en zonde is nu goddank wel verdwenen, maar tegelijk is het heel modern te spreken over het individuele reinigen van lichaam en geest.

Mijn hulp in de huishouding, een moslima, vertelde me, wat een reinigend effect het vasten voor het lichaam heeft en dat dit dan ook doorwerkt in je geest. Je wordt er een beter, gezonder mens van. Daarom zijn er waarschijnlijk ook genoeg niet religieuze gezondheidsgoeroes, die periodes van vasten propageren. Op zich ook helemaal niet verkeerd om aan jezelf te werken en te denken aan je eigen lichamelijke en geestelijke gezondheid.

Maar als ik de verhalen uit de Schriften beluister, is er echt wel meer aan de hand. God zelf, zijn Wet, zijn Koninkrijk hier op aarde staan op het spel! We worden in de oproep tot bekering en vasten uitgenodigd weer helemaal met hart en ziel opnieuw te beginnen en ons te wijden aan Gods leefregels en daarmee aan de komst van Gods Koninkrijk. Onze omkeer zal het verschil maken naar anderen toe, want alleen zo zullen we, ondanks al onze fouten en tekortkomingen, een teken van Gods barmhartigheid kunnen zijn. Zo horen we dat koning David in psalm 51 zeggen: *Maak mij tot teken van uw barmhartigheid, om verdwaalden uw weg te wijzen.*

Jezus personifieert die barmhartigheid van God helemaal, niet met groot vertoon of macht, maar gewoon met oog voor de noden van mensen om zich heen. Aan hen en ook aan ons verkondigt Hij, dat Gods Rijk komende is als wij ons daartoe weer bekeren. En dan gaat het om drie dingen, zo hoorden we: betrokkenheid, bidden en vasten.

Betrokkenheid wil zeggen, dat anderen jou aangaan, dat ze erbij horen, dat wat hen overkomt ook jou raakt. Dat lijkt niet zo moeilijk als we zelf anderen voor het kiezen hebben. Maar zo is het niet bedoeld in Gods Rijk. Elk ander mens om je heen verdient jouw betrokkenheid aandacht en genegenheid, hoe dan ook. Dat betekent opnieuw uitbreken uit je vertrouwde wereldje, open worden voor anderen over je eigen grenzen heen.

Bidden lijkt in eerste instantie ook al niet zo moeilijk, maar bidden in je binnenkamer wil zeggen, dat je in je eigen hart God toelaat zonder reserve. Dat is lastig, want God is niet alleen een barmhartige God, maar ook een God die je laat zien wie je bent en die iets van jou vraagt. Catharina van Siëna schreef over bidden als binnengaan in je innerlijke cel en daar jezelf leren zien in de spiegel van God om tot zelfkennis te komen. Wie zichzelf oprecht leert kennen beseft ook eigen fouten en tekortkomingen en zal milder worden voor de fouten en gebreken van anderen. Wie in de spiegel van God leert kijken gaat ook ontdekken, dat God een God van betrokkenheid is op ons allemaal, een vergevende God, een God die recht doet aan elk mens. We leren dan ook, dat we verantwoordelijkheid hebben te dragen voor anderen en niet alleen voor ons zelf.

En dan vasten. We proberen allemaal te vasten door te minderen. Minder snoepen, hoorde ik de 1^e communicanten afgelopen vrijdag zeggen op een voorbereidingsbijeenkomst. Minder televisie kijken, minder computeren... daar is niets mis mee, zoals ik eerder al betoogde. Dat helpt ons bewuster te leven met wat ons gegeven is. Maar misschien moet het accent wel juist op 'meer' liggen. Meer aandacht voor elkaar, meer betrokken zijn bij de noden van anderen, meer oog hebben voor wie de ander is, voor wat we kunnen delen. Dat helpt niet alleen ons zélf bewuster te leven met wat ons gegeven is, maar helpt ons allemaal samen om dat Rijk van God een beetje meer zichtbaar te maken.

Die zin die ik eerder noemde uit psalm 51 is in dit verband eigenlijk heel bijzonder. David heeft Betsaïda, de vrouw van zijn beste vriend, tot de zijne gemaakt en zijn vriend de dood ingedreven in zijn leger. David vraagt dus na die grote fout om Gods barmhartigheid, *opdat hij een teken zou mogen worden van die barmhartigheid voor de verdwaalden*. Zo wordt een zonde omgekeerd tot heil, want Gods Barmhartigheid kan alleen zo zichtbaar worden. Het is de wereld op zijn kop, maar zo is onze God. Zo heeft ook Jezus het ons laten zien, zegt Paulus.

*Hem die geen zonde heeft gekend,
heeft God voor ons tot zonde gemaakt,
opdat wij door Hem Gods gerechtigheid zouden worden*

Ja, voor God mag ons wereldse denken op z'n kop. We mogen telkens weer opnieuw beginnen en precies dat tekent onze God. Dat heeft Jezus ons voorgeleefd, daaruit mogen wij putten en met Hem op weg gaan met vallen en opstaan. Dat we elkaar daarin helpen en inspireren.

Dat deze veertigdagentijd een gezegende tijd mag worden.